

ZÁVĚRY MAPOVÁNÍ ZKUŠENOSTÍ Z ČESKÉ REPUBLIKY A ZAHRANIČÍ

V rámci Inkubační fáze jsme se také věnovali mapování již dostupných informačních systémů pro zvýšení dostupnosti informací o službách postpenitenciární péče směrem ke klientům i odborným pracovníkům aktérů a řešení pro podporu komunikace a spolupráce mezi aktéry penitenciární a postpenitenciární péče, a to jak v České republice, tak v zahraničí.

Pracovníci Vězeňské služby využívají Vězeňský informační systém (VIS). Jedná se o software řešení využívané výlučně ve věznicích a přístupný tedy pouze pracovníkům věznic. Software je využíván k evidenci, správě a řízení veškerých informací a procesů týkajících se vězňů, zaměstnanců a dalších aspektů vězeňského provozu.¹

Další systém, který existuje, je Registr poskytovatelů sociálních služeb. Jedná se o veřejně přístupný registr vedený MPSV, kde jsou evidovány subjekty, které poskytují sociální služby. Jedná se tedy výlučně o poskytovatele, kteří poskytují služby, které jsou registrované jako sociální služby a spadají do kompetence MPSV.² Z individuálních rozhovorů v rámci projektu vyplynulo, že tento Registr je některými pracovníky využíván. Klíčovým problémem registru je, že je omezen pouze na část služeb, které cílová skupina osob v a po výkonu trestu může využít.

Potřeby vězňů dalece přesahují rámec sociálních služeb. Mnozí vězni mají problém se závislostmi, psychickými poruchami, nebo potřebují právní poradenství a pomoc s pracovními dovednostmi. To jsou služby, které nejsou registrovány jako sociální služby a spadají pod jiné resorty, zejména MSP, MZV, MV případně další služby pod MPSV.

Prvním krokem ve snaze vytvořit přehled všech klíčových organizací v penitenciární a postpenitenciární péči byla tzv. Mapa organizací.³ Mapu organizací vytvořila organizace RUBIKON Centrum, z.ú. v roce 2020. Mapa organizací je seznam zhruba 70 aktérů v oblasti vězeňství. Mapa v důsledku náročné aktualizace postupně zastarala. Nicméně přinesla důležité zkušenosti, které byly zohledněné při tvorbě Kontaktní platformy. Jedná se zejména o přenos odpovědnosti za aktualizaci dat na registrované subjekty, zavedení mechanismů pro kontrolu správnosti dat, význam zajistit komplexní přehled služeb napříč resorty, významnost vyhledávání napříč daty tak, aby bylo možné vyhledat konkrétní služby dle potřeb klienta a další.

Důležitým celosvětovým trendem je digitalizace věznic tzv. „Smart prisons“. Tento koncept spočívá v zavádění moderních technologií umožňujících nejen komunikaci s vnějším světem i uvnitř věznic, ale i on-line vzdělávání, smysluplné trávení volného času apod. Jedním z hlavních aspektů je on-line komunikace (s využitím video hovorů), z níž benefitují jak vězněné osoby, tak jejich blízcí a rodina a rovněž i vězeňský personál. Odsouzení mají rovněž díky omezenému přístupu na internet a na email možnost vyřizovat si, v komunikaci s vnějším světem, různé administrativní záležitosti, v rámci věznic mají možnost

¹ Vězeňská služba ČR, Informační strategie VS ČR 2015 – 2020.

² Ministerstvo práce a sociálních věcí, <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>.

³ Rubikon centrum, Mapa organizací v trestní justici, <https://www.rubikoncentrum.cz/mapa-organizaci/>.

elektronicky podávat žádosti, stížnosti nebo jiné administrativní požadavky (prostřednictvím kiosků nebo online portálů – počítače/tablety).⁴

Dalším příkladem jsou vězeňské kiosky – elektronická zařízení umístěná ve věznicích, která vězněným osobám poskytují přístup k různým službám a informacím, čímž usnadňují správu jejich každodenního života. Pomocí kiosků mohou vězni elektronicky podávat žádosti o návštěvy, schůzky, lékařskou péči, školení a další služby, a zároveň sledovat stav svých žádostí. Kiosky také umožňují komunikaci s vězeňským personálem, správu finančních prostředků (např. přidávání peněz na vězeňský účet nebo platbu za služby) a přístup k vzdělávacím materiálům, online školením, podpůrným programům či jiným službám externích poskytovatelů služeb (NNO).⁵

Tato technologie může zásadně zlepšit život ve vězení tím, že zvyšuje samostatnost, zodpovědnost a pocit kontroly nad správou svých věcí, což má pozitivní vliv na důstojnost vězňů. Kiosky zefektivňují administrativní procesy, přispívají k lepší přípravě vězňů na život po propuštění a snižují frustraci a napětí spojené s nedostatkem informací, např. ohledně stavu žádostí či jiných administrativních úkonech.⁶ Zároveň pomáhají vězeňskému personálu tím, že redukuje množství administrativní práce a umožňují zaměřit se více na práci s odsouzenými.

Kiosky jsou již integrovány do vězeňských systémů v Anglii a Walesu, Nizozemí či Německu.⁷ Na Slovensku i v České republice probíhá jejich testovací provoz.⁸

⁴ Puolakka, Pia. Smart Prison: Digital Environment for Rehabilitation, Future Justice & Corrections Summit, 2023.

⁵ Prisoner Self-Service Platform: U-PP, <https://www.unilink.com/overview/software-solutions/>.

⁶ A digital leap from paper to empowerment – One Prisoner's View, <https://www.unilink.com/a-digital-leap-from-paper-to-empowerment-one-prisoners-view/>.

⁷ Ministry of Justice UK, Evaluation of digital technology in prisons, 2020, <https://www.gov.uk/government/publications/evaluation-of-digital-technology-in-prisons>.

⁸ Jozef Griger, Zkušenosti a inovace v trestní justici a vězeňství, 2022.